

Thứ Bảy 6 tháng tư tây 1929 NAM KỶ TỶ THÁNG HAI Ngày 27

Đuốc Nhà Nam

GIÁ TIỀN MUA BÁO: Một năm 5 \$ 00 Sáu tháng 3 \$ 00 Ba tháng 1 \$ 00 Mỗi số 0 \$ 05

Xuất bản tại Saigon ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 10370

Diễn thuyết tại Vinh-lông. Tối thứ hai, 8 Avril, đàng 9 giờ tại rạp hát Vinh-lạc-Viên ở Vinh-lông, ông BUI-QUAN-CHIÊU, phó nghị trưởng nghị viên Quận-hạt, sẽ kể lại cho đồng bào và cử tri biết công việc của ông đã thi hành trong nhiệm vụ Quận-hạt ba năm nay.

TIN TRONG NƯỚC

Hội Etolle Brillante khai hội. Đêm thứ hai, 7 tháng tư tây, hội viên hội (hội) Etolle Brillante, nhóm lại rất đông tại hội trường nhiều ông đến dự là khai hội rất long trọng. Trò chuyện rất vui vẻ. Ông Trần-văn-Khê, hội trưởng cũng cuộc lễ thảo luận, cho anh em được lòng sốt sắng mà hiệp nhạp.

LAO ĐỘNG VỚI THUONG-KHAU

AN LONG CHỦ BỢI TIN MÀY. Lao-dộng, lao-dộng, trước kia nghe đến hai chữ ấy ai cũng có ý khinh dể. Cho là một hạng người ngu dốt không biết gì hết.

NHẠC LAI VIỆC HỘI KINH

Ở SAIGON

Mấy lần nay chúng tôi không nhắc lại những tấn tướng thâm khố ở giữa Saigon đây, là tấn tướng hội kín Nguyễn-an-Ninh và hội kín đường Barbier. Chúng tôi biết rằng công việc của ông đã thi hành trong nhiệm vụ Quận-hạt ba năm nay.

Hội tuyên-cử hội-đồng-quận-hạt

Ngày 19 tháng April 1929 Trong bốn hạt: Bentre, Trávinh, Vinhlong, Gò công

Lịch Trần. Kinh trình qui ông đăng rõ, nay tòa Tham Chánh (Conseil d'Etat) đã xê ủy bộ kỹ tuyên cử 1928. mà quốc dân chọn tới thay mặt cho bốn hạt Bentre, Trávinh, Vinhlong và Gò công.

Chính là cái tin cáo báo đảng cho hay vụ bán thương khố của bọn đế quốc kia. Chẳng nói chi đến như những người trí cao, học rộng, hàng lao động chúng tôi, từ khi được rõ câu chuyện ấy thì bề sự quan tâm đến hàng ngày hàng đêm cũng là lo thám cho tin tức.

Chúng tôi nói đây, cốt theo lý thuyết mà bàn, chứ không phải khuyên anh em chỉ em xuất tiền chuộc tội cho ai ai đã mắc vào lưới oan ngục tù. Vì hội kín Nguyễn-an-Ninh là do một cái giấy thuê thân, hội kín Đào-xuân-Mai là do một cái án mạng mập mờ, không là những việc tối tăm như thế cũng gọi là quốc sự được, cần phải nhọc lòng quốc dân xin xóa làm gì.

Cần chi phải về ran thêm chơn ? ?

Tôi cảm một con chim se-se trong bàn tay tôi. Con chim nhỏ nhen này chết háy sống, tại nó hay là tại tôi? Nó muốn sống mà tôi không cho nó sống, nó có sống được chăng? Nếu tôi muốn nó chết, tôi thì bóp một cái mạnh tít thì nó gãy xương, đập phôi mà chết. Tôi muốn giết con chim se-se để tôi chiến nó thì tôi không có khó gì cả.

Nghèo sạch, rách thơm. Ông Lê-văn-Thương, làm nghề xu kẻo, nhà ở Phú-nhuận, có đem đến một quần thể như thế này một hộp màu vẽ với một cái nón kaki của một người Tây bỏ quên trên xe kẻo.

Nay qua toàn quyền Pasquier đã đến Saigon. Quan phó sứ Krauthemer đã đến trong nhiệm vụ Nam-kỳ. Vụ Nguyễn-an-Ninh và vụ Barbier không là để đẩy đưa mà thế? Trước kia nói rằng chưa có quan thủ hiến tới, cho nên những công việc lớn lao phải để chờ ngai.

CÙNG ANH EM CỰ HỌC SANH THƯƠNG-MẠI KỸ-NGHỆ

Đồng một ý kiến chúng anh em chúng tôi là cựu học sinh trường Kỹ-nghệ Nam-kỳ. Ít nhất lập một cái hội đồng giúp lẫn nhau mà mở mang về tinh-thần cơ-ráo trong địa phương, gọi là Khai-Trí Kỹ Nghệ Cựu-Học Sinh Hội (Association de perfectionnement technique des anciens élèves de l'enseignement professonal).

Tự xưng là con cháu bà-hòa. Năm nay trời nắng hơn mọi năm, gió lại thổi mạnh, cho nên chầy nhà thường quá. Thành phố không đủ nước, không đủ để chứa lửa, cho nên ai còn dân đều lo sợ hỏa hoạn, có người sợ cho đến nỗi không dám chửa máy kế bị hỏa tai, e họ dốt bà hòa đến nhà mình thì mình mang khốn.

HƯC

Lê đật đá lấp của Thuận-An. Lấp của Thuận mấy lần là chĩnh nghe huyền truyền ở địa phương, đến nay mới thấy sự thực. Ngày chửa Nhứt 24 Mars, quan Khâm-sứ Lê Fô cùng quan công sứ và các quan địa phương đã về của Thuận làm lễ đặt đá, định qua Avril thì khởi công làm.

CÓ-TÂN-AN.

LÊ-TRUNG-NHĨA.

Xin coi tiếp qua trang tiếp theo

Phản giải luật lệ trong nước

Trả lời cho ông lao động số Tàu hỏa

Việc ông hỏi đây là «Nghề sát».

Phẩm nghệ sát thì phải tốt; mình không làm lỗi cũng có tội.

Đông-Dương thì phải từ.

Lúc làm «an kết» xong, nếu thấy rõ ràng không phải lỗi mình thì tòa có thể làm đơn treo cho được. Và luận tội như là xử thượng tù được.

N. B. — Tôi xin lỗi vì làm mất edit phong bì ông gửi lại, nên trả lời vào báo. Sự này cũng vô cùng; mỗi lúc mình có việc thì mình được phép hỏi luật, không có tội tình gì; chánh-phủ không lấy có dý mà làm hại mình đâu.

Một người bị buộc tội đều có quyền xin cho trạng sư cãi gùm. Vậy ông hãy báo ông bạn ông xin quan tòa-phẩm cho mình một ông trạng sư để bào chữa mình.

Vấn đề nhơn công

Bao giờ Chánh-phủ mới nghĩ đến dân Lao-động?

(Tiếp theo)

Quan Thống-Độc Namky được giấy hỏi, mới viết quan Thanh-Tra Lao-động đơn báo tình trạng rồi cho quan Toàn quyền. Trong lúc này ông Tholence thì quyền không mấy thắng chưa rõ sự thật ra sao. Nhưng ngài cũng hết lòng quan sát rồi trả lời cũng y theo từ rapport của quan An-sát Bùi-bằng Đoàn Đạt ý trong y rapport có mấy đoạn nói về sự ngược đãi như công nhân, và về B. I. F. lại đề cập kiện quan An-sát. Kế đó về Cultures Tropicales cũng đề cập kiện nữa, cho rằng lời quan An-sát thâu dặt dặt đều, chứ các số trong này rất trọng đại dân phu.

Những điều nghe thấy như thế không biết đâu mà báo. Một đảng thì vì đồng loại, sự thiệt hại oan cho dân phu, mới dặt dặt cho là dặt đều nên dặt đơn xin kiện.

Thế cơ-gieo nạn cho dân phu, bao giờ được lúc thành thời, được người trợ giúp, cái ách oan khốc vẫn mang mãi ào lưng.

Cách vài tháng sau, lại xảy ra lần chuyện rắc rối trên các số, nào là cu-li làm loạn đình công, nào là án mạng xảy ra Xá-cát, nào là dặt dặt kiện báo dặt tập hóa tại số Cây-dừa (Phủ-quốc) vào vãn... cái ách bao giờ cũng còn mãi.

Chánh-phủ cũng có ý lo sợ cho sau này, nên hôm ngày 28 tháng sáu Tây năm 1928, có ra một bản nghị định nửa định trừng phạt các nhà tư-bản ngược đãi dân phu. Bản nghị định ra, kể có giấy quan Toàn quyền cho bay rằng phải lập Tòa-án Lao-động để xử phân xử tư-bản và dân phu.

Quan Thống-độc Nam-ky mới cùng quan Thanh-Tra Lao-động lập thành một ban hội để xử chuyên lo. Nghe rằng Tòa-án Lao-động này đã thực hành trên ba năm rồi, nhưng cũng đã, đưa qua ngày tháng hoài, nay như trước như sau không thấy khác gì. Cái ngày Tòa-án lao động lập thành là ngày bắt đầu dân lao động cùng các người giúp việc có hưởng được chút ít công bình, hiền nhiên biết bao giờ lập xong được. Mấy lần hội, mấy lần các nhà tư-bản phản kháng, làm cho chánh phủ càng lo hơn nữa. Có lần khổ kéo trôi, người yếu thường bị kẻ mạnh hiếp bức, Chánh-phủ vừa trông đến thì nhà tư-bản đánh tan than ói, theo lời của Y. Y. Rousseau tiến sanh có nói câu này: Ngày nào mà dân Lao-động được nhà tư-bản đãi là ngay thế giới được hóa, bình.

Dân cu-li là dân cu-li, bao giờ vẫn cũng nô-lệ như người. Cái bị vâng cổn chỉ oan khốc ta chỉ trông cậy nơi ta, đứng trông mong nơi ai mà phải thất vọng.

Bước qua năm 1929, tình hình các số vẫn yên tĩnh, nhưng mới đây lại xảy ra lần chuyện rắc rối trên các số cao su là lần dặt dặt «Cổ cần kiện» (Hambre peul) của dân phu.

Năm 1927, từ nghị định của quan Toàn-quyền, Đông-Pháp ban hành ra ngày 25 tây tháng mười, trong khoản dặt lệ thứ 3 đã có nói rõ vấn đề «Cổ cần kiện» rồi, song vì làm

Làm ơn mắt nạn

Chúng tôi tiếp được báo này của ông và... (Tiếp theo)

Lời tục có câu «Làm ơn thường hay mắc nạn». Thật chẳng sai làm. Mà việc chúng làm này hẳn có duyên cớ đích thật sau đây bằng chứng. Số là tại quận Thốt-nốt (Lũng-tuyền) có ông cựu Hương cả Trần-ngọc-An (sinh năm x) bị động đũa bị hành mà tranh mới lại; nhưng bắt tội cho ông vì sự gia đình gay go chi đó, mà đánh cho ông chằng dăm dưng tên, mà con ông là M. Trần-ngọc-Đánh còn không giám hùa ông nhiều nữa. (Mấy câu này có lẽ dặt dặt do hiểu thấu-động-một (sinh mưu xa mà mưu M. Ng. công-Đánh là bạn thiết của con ông đang đứng giùm tên hai cái x cho đi đưa hành khách. M. Danh đã bắt việc ấy không vừa, nên không thể làm ơn được).

Ông cũng với con ông, mới bắt tội tên N. B., dặt cho đến tên nào cũng, không đủ M. Danh nhọc

Như muốn đi bằng chữ Tàu, thì dặt dặt... (Tiếp theo)

Biên bạch lại đời đời của báo Thân-Chung

Qui d'era người nhắc lại cho chúng tôi câu «cực cùng tận tụy» ở trong bài «hậu xuất sự kiện» của ông Gia-cát-Lương, chúng tôi rất cảm ơn, qui đồng nghiệp thật không phụ cái tiếng «mang chuông đi đánh đất người người».

Nhưng, chúng tôi không phải không biết mấy chữ «cực cùng tận tụy», từ khi bắt đầu «đời đời» «hậu xuất sự kiện» đầu.

Thiết tưởng câu: «M. Dương a beaucoup fait pour le parti», mà qui đồng nghiệp dặt là «cực cùng tận tụy» chưa được dùng nghĩa cho lắm.

chuyện rắc rối trong năm 1928, nên hãy còn dự dự chưa giải quyết được. Lại bắt dặt tháng mười một Tây năm ngoái, quan Thanh-Tra Lao-động ra một tờ thông sức gửi cho các số-động ban hành mà tuân theo dặt lệ này và gửi dặt tin cho quan Toàn-quyền dặt nhờ ngài chuyển từ chánh trí cho các số-động điện hay, cũng các quan Tham-Biện chủ (lành. Biénaos, Thudamot, Tây-linh, Baria, Giadinh và Cholon, dặt quan sai và sắp dặt trật trên các số.

Được lệnh quan Toàn-quyền, ông chánh chủ số bưu điện này tuân theo lời ngài mà ban hành «Cổ cần kiện» cho sớm, nhưng phải dặt xét tình thế cho kỹ càng chiếu theo từ nghị định mà thực hành. Trong mấy hôm nhơn nhao, trên các số dặt phu vì tiền lương không đủ tiêu pha mà nay phải bị liệt lại ở phần trăm của số lương mỗi tháng, phương chỉ dặt phu không xa pha liệt sĩ.

Thật thế Chánh-phủ cũng có lương khoan, nhưng thù nghĩ, chứ chỉ số tiền lương của dân phu mà được 20 cũng 30 mỗi tháng, thì có lẽ Chánh-phủ cũng nên cần kiện cho dân phu, cái này số lương mỗi ngày là Op. 40, trong một tháng, nào là tiền bị trừ, bị cúp không đủ lãnh đủ số tiền là 12 đồng có dặt dư dặt được mà cần kiện. Chớ chỉ chánh phủ dặt xét tình thế mà buộc các nhà tư-bản phải thương đến kẻ nghèo, cho số lương lên, thì cái cảnh khổ của dân phu bớt được.

Vương quang Minh Ch... Tr... (còn nữa)

Nội hóa và ngoại hóa

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Ông An và M. Danh sẽ xử lý làm sao? Ông An ông của nhớ lúc ông đưa những gì? Ông đã biết làm ơn cho ông mà mất nạn?

Vậy nên mau mau ông lo tình dặt Danh. Ông ông dặt quên lời hẹn anh em tôi dặt xin trộm nhấc của ông. Hồi ông bắt lấy giùm cho.

Quốc dân hưởng ứng

Bên báo đăng thơ này chủ ý để cho Đông-bảo và Chánh-phủ biết rằng quần chúng Thương-Khả nghiệp-địa-dân.

Chứng phải một mình chúng tôi phân dặt, mà dặt quốc dân Nam Việt đều không chịu dặt.

Kính ông Lê-trung-NHIA, Tôi xem qui báo Đ. N. N. thấy bài ông luận về việc nước «tập bính thương-khả-vận tài» cho công ty thực dặt, nào đó. Thì tôi lấy làm kinh tặc, hẳn xuất triều thần. Hầy nghĩ vì chúng ta công nghệ chỉ dặt không biết, chỉ học công nghệ làm ruộng mà thôi. Nếu «tập bính» tập bính và một tay nào «tập bính» thì cái lợi giá lúa ít và tay bôn ấy năm chặt, thì chắc chúng ta phải chết đói chết lạnh. Vậy kính xin ông và qui báo vì vận mạng đồng bào chúng ta, bắt lòng ra sức kêu nài với nhà nước để y sự vận tài loan gao như lâu nay vậy? Cho dân chúng ta nhờ mà sống sót, thì ơn đức nhà nước và ơn đức ông cũng qui báo vô biên vô lượng.

Nay kính mong. LÊ-HỮU-TRUNG MOCAY

Thời cuộc nước Tàu

Tướng lĩnh Lương-quảng (trong điện-pha) Tướng-giới-Thạch về việc giam cầm ở đất Thang-sơn, thâu cả khí giới quân đội, việc ấy đã rõ ràng.

Ngày xưa Viên-thá-Khải đem việc xưng đế bản thân với Đoàn-chí-Toàn, Chí-Toàn liền phản đối ngay, bỏ Viên vẫn là một tay gian hùng thủ nhứt, thế mà dặt một trận cười là xong, chưa hề áp bức Chí-Toàn chút nào. Nay khi lượng tài trí của ông còn thua họ Viên nhiều lắm, cho nên có việc làm cần như thế!

Ông thủ nghĩ làm sao có được công quốc ngày nay, Lý-ông-trưởng vì ông ra sức còn chưa đến hay sao! Nay quan dân Bách-Việt nghe ông giam cầm Lý-ông-Trưởng, ai không tức giận căm hờn? Nếu ông còn có tâm thần, nên lập tức dặt cho Lý-ông-trưởng tự do mới được. Ông xử

trí thế nào, hạn trong 24 giờ, nhờ phúc điện cho rõ. May thay. Toàn thể quần sinh kinh điện.

Điện tín

Theo điện tín Hương-cảng, tướng lĩnh Lương-quảng thông điện đánh Tướng, nói rằng lập tức phải bị phải Nam-kinh hải-lại, chỉ ở Phụng-chức-Văn thoát được.

Theo điện tín Thương-hải, chỉ tịch Chá-b-phủ sinh Quí-châu là ông Châu-lây-Thành điện hồi Nam-kinh và y ợc giam cầm Lý-ông-Trưởng.

Các tướng lĩnh Văn-Nam đánh điện với Tướng xin tha cho Lý-ông-trưởng.

Theo điện tín Thương-hải, Trương-lân-Xương đánh lấy được Yên-đài Chí-phủ, cá nước dặt với Trương rất là chú ý.

Hai hạm đội Nhật bôn đã chạy đến Chí-phủ, đánh tiếng báo họ Nhật-kiền.

Ông JAWAHARLAL NEHRU không có bị bắt

Có mấy tờ báo Tây dặt tin ông Jawaharlal Nehru, (ông thơ kỳ Ấn-độ) toàn quốc hội nghị, bị chính phủ Anh bắt.

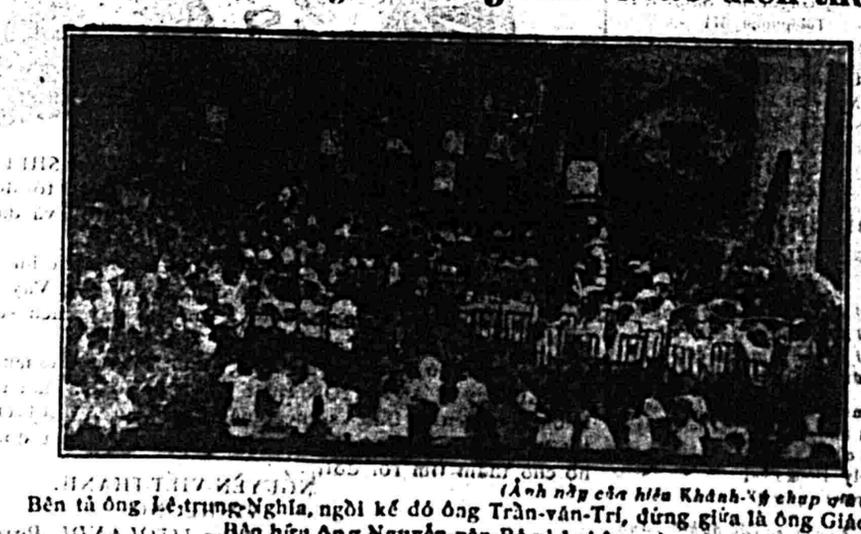
Báo có dặt giấy thép qua Allahabad mà hỏi xem tin ấy có dặt thật chăng. Thì một người bạn đồng tâm dặt chỉ của ông Jawaharlal trả lời rằng ông không có bị bắt.

Bức điện tín bên Ấn-độ trả lời, hiện báo giữ tại toàn soạn.

Ông NGUYỄN-KHẮC-TRUONG Số 82 đường Bonnard SAIGON

F. Van-ngoc-Cuong Entrepreneur-Fournisseur Số 9 đường An-binh Cholon (Số 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100)

Anh chụp bừa ông Dương-văn-Giáo diễn thuyết

Bên tả ông Lê-trung-Nghĩa, người kể đó ông Trần-vân-Trí, đứng giữa là ông Giáo. Bên hữu ông Nguyễn-vân-Bà và hai ông còn...

Ai muốn...

Nhờ xem hai mà may được làm giàu. Cuộc hát giấp cho hội xã số S. A. M. I. P. I. C.

TẠI NHÀ HÁT TÂY SAIGON

Đêm 5 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN THANH-NIÊN TẬP-CHÍ Sadoe

Đêm 7 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 10 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 13 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 16 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 19 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 22 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 25 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 28 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 31 April 1929, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

Đêm 3 April 1930, dặt 9 giờ tới BAN PHƯỚC-CUONG

